

JMC JAYASEKERA
MANAGEMENT CENTRE
 "Pioneers in Professional Education"

වරලත් ගණකාධිකරණය – BL 01

මූල්‍ය ගිණුම්කරණය

Rukkantha Wanniarachchige

Reading for MBA (PIM-SJP), BBA (Acct.) Hons., ACA

LKAS 19 - සේවක ප්‍රතිලාභ

LKAS 19 - Employee Benefits

Sandeepa Jayasekera - JMC 131

සේවා යෝජකයන් → සේවා → සේවක ප්‍රතිලාභ → සේවකයින්

Sandeepa Jayasekera - JMC 132

BENEFITS

වැටුප් වේතන

ගෙවීම් සහිත අසහිත නිවාඩු

වෛද්‍ය පහසුකම්

සමාජ ආරක්ෂණ දායක

ප්‍රසාද දීමනා

ගෙවීම් සහිත වාර්ෂික නිවාඩු

සෞඛ්‍යවරණ

ඉන්ධන මූල්‍යමය නොවන ප්‍රතිලාභ

ගෙවීම් සහිත මාතෘ/පිතෘ නිවාඩු

Sandeepa Jayasekera - JMC 133

කෙටිකාලීන ප්‍රතිලාභ

වියදමක් ලෙස හඳුනාගැනේ

ප්‍රශ්න 01

අමානෝ සමාගම 2021 මාර්තු මාසයට අදාළ වැටුප රු.6,750,000ක් අප්‍රේල් මාසයේදී ගෙවන ලදී. මෙහි ද්විත්ව සටහන දක්වන්න

කෙටිකාලීන නොපැමිණියාව සඳහා වන වන්දි

නොපැමිණියාවට අදාළ ප්‍රතිලාභය: සම්පූර්ණ නම් එය එම වාර්තාකරන දිනට සම්පූර්ණ භාවිතා නොකළ හිවාඩු වෙනුවෙන් වසාපාරයට ගෙවිය යුතු වටිනාකම වියදමක් ලෙස හඳුනාගැනේ.

ප්‍රශ්න 02

හසිත සමාගමේ ලබා නොගන්නා විවේක හිවාඩු පසු වර්ෂය තෙක් ගෙනයාමට හැකියාව ඇත. සමාගමේ සියළුම සේවකයින් 150ක් සිටී. ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ ලබා නොගත් විවේක හිවාඩු වලින් සේවකයන් 30 දෙනෙකු දින 02 ක කාලයක් බැගින් ලබන වසරේ දී ලබාගනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. සේවකයෙකුගේ දිනක වටිනාකම රු.1500 ක් වේ.

ප්‍රසාද දීමනා

Sandeepa Jayasekera - JMC

138

ප්‍රසාද දීමනා

ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස

ප්‍රසිද්ධි ප්‍රකාශ මත

භාවිතය හිසා

ලාභයෙන්
කොටසක්
සේවකයන් සමඟ
බෙදා ගැනීම

ලාභය ඇතිවන අවුරුද්දේ වියදමක් ලෙස හඳුනාගනී.

Sandeepa Jayasekera - JMC

139

ප්‍රශ්න 03

අමාලි සමාගම විසින් සේවක පිරිවැටුම අඩු කරගැනීම සඳහා ප්‍රසාද දීමනාවක් ගෙවයි. වර්ෂයට වඩා වැඩි සේවා කාලයක් සහිත සහ ගිණුම් වර්ෂය අවසාන වන තෙක් සේවය කල සෑම සේවකයෙක් සඳහාම ලාභයෙන් 0.1% ක් ප්‍රසාද දීමනාවක් ලබාදේ .

ආයතනය ආරම්භයේ සේවකයන් 40ක් සිටි අතර අවසාන දිනයේ සිටියේ සේවකයන් 35 දෙනෙකු පමණි.

වර්ෂය තුළ තව සේවකයන් හිදෙනෙකු සේවයට එකතු විය.

වර්ෂයේ ලාභය රු.මිලියන 50ක් වේ.

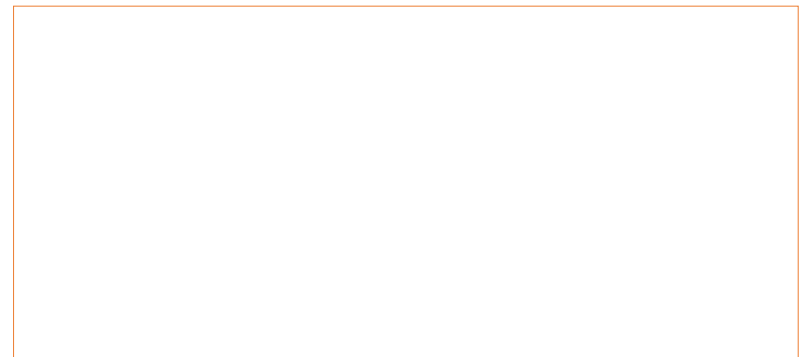
එක් සේවකයෙකු ලබන ප්‍රසාද දීමනාව කොපමණ වේද?

ප්‍රසාද දීමනාව ගණනය කර ගිණුම් සටහන් දක්වන්න.

Sandeepa Jayasekera - JMC

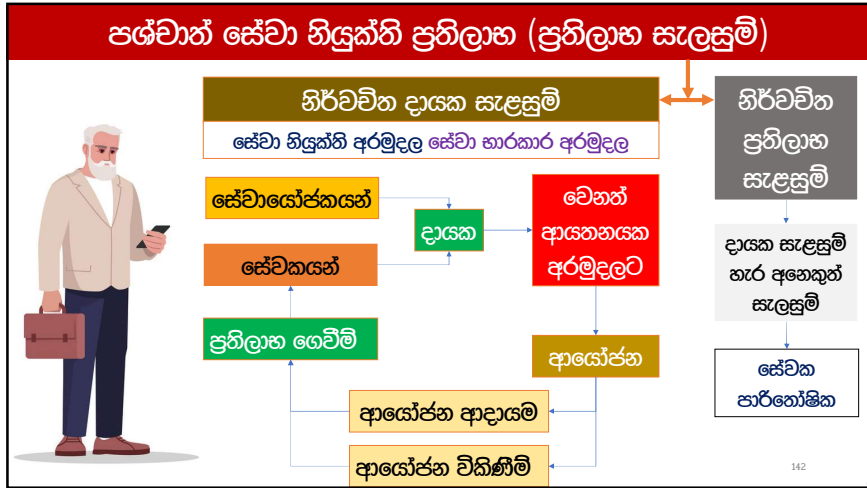
140

පිළිතුරු 03

Sandeepa Jayasekera - JMC

141

SLFRS 16 - කල්බදු SLFRS 16 - Leases

Sandeepa Jayasekera - JMC

144

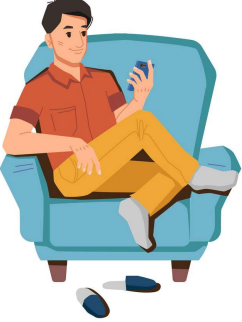
මේ ඉන්නේ කවිඳු
කවිඳුට කාරෙකක් ඔහි
කවිඳු බලන කාරෙක එක රු.5,000,000යි
තැබැයි කවිඳු අතේ තියෙන්නේ
රු.1,200,000ක් විතරයි

Sandeepa Jayasekera - JMC

145

කවිඳුට කාරෙක ගන්න විදි 03ක් තිබ්බා

ඉතුරු කරලා

ඉතුරු කරලා කාරෙක ගන්න සෑහෙන කාලයක් යයි

ණයක් අරන්

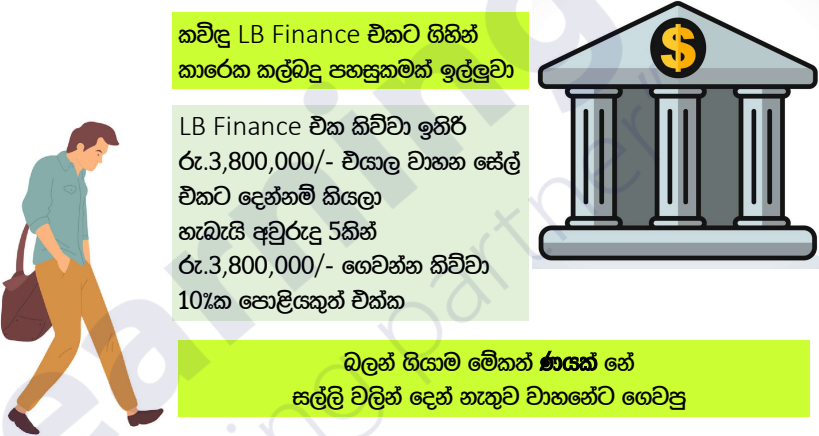
ඉතුරු කරන තරම් කාලෙ ගියේ නැතත් බැංකු ණය ටිකක් කල් යනවා, ඇපකාරයේ හොයන්නයි, එක එක ලියවිලි දෙන්නයි, එගේ කරදර වැඩියි

කල්බද්දට

කල්බද්දට ගන්න එක නම් ඉක්මන්, ලියවිලිත් අඩුයි

Sandeepa Jayasekera 146

කවිඳු LB Finance එකට ගිහින් කාරෙක කල්බදු පහසුකමක් ඉල්ලුවා

LB Finance එක තිව්වා ඉතිරි රු.3,800,000/- එයාල වාහන සේල් එකට දෙන්නම් කියලා හැබැයි අවුරුදු 5කින් රු.3,800,000/- ගෙවන්න තිව්වා 10%ක පොළියකුත් එක්ක

බලන් ගියාම මේකත් **ණයක්** නේ සල්ලි වලින් දෙන් නැකුව වාහනේට ගෙවපු

Sandeepa Jayasekera - JMC 147

ඒ නිසා අවුරුදු 05 යනකත් වාහනේ අයිතිය LB Finance එකේ නමට තියෙන්න ඕනි තිව්වා

අයිතිය LB Finance එකට තිබ්බට කවිඳුට පාවිච්චි කරන්න පුළුවන් හැබැයි කවිඳු ගෙව්වේ නැති වුණොත් LB Finance එකෙන් ඇවිත් එයාලා ගාව තියන යතුර පාවිච්චි කරලා වාහනේ උස්සනවා

ඔක්කොම ගෙවලා ඉවර වුණාම කවිඳුගේ නමට වාහනේ හරවා ගන්න පුළුවන් කවිඳු කැමති වෙලා වාහනේ ගන්නා

Sandeepa Jayasekera - JMC 148

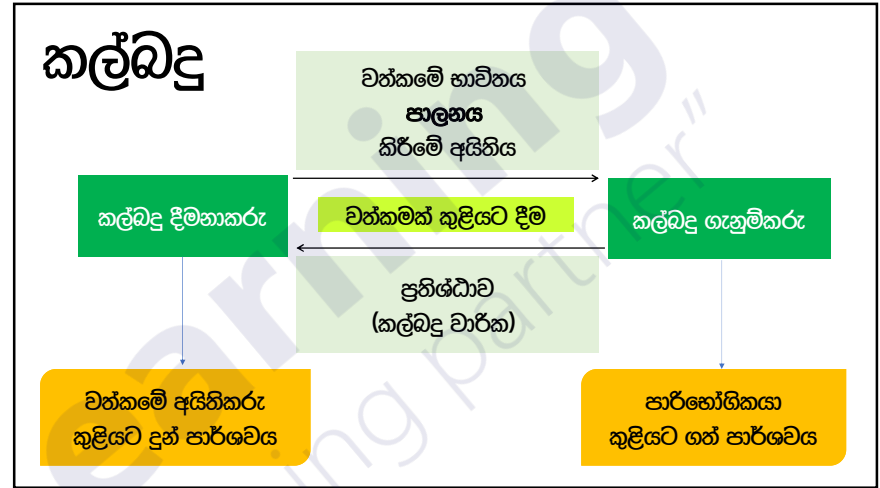
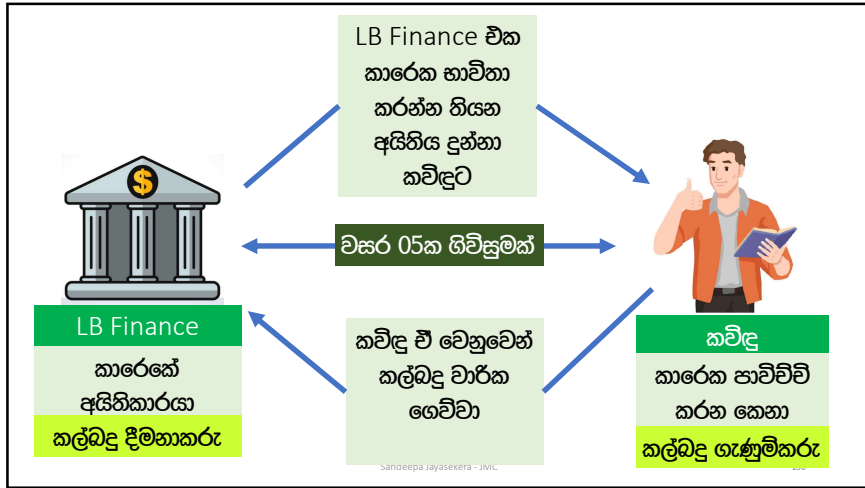
කවිඳු අවුරුදු 05 ඉවර වෙද්දි ගන්න ණයට ඔක්කොම රු.5,000,000ක් ගෙවලා තිබ්බා

වැඩිපුර ගෙවලා තිබ්බ රු.1,200,000 කල්බදු පොළිය

ගිවිසුමේ හැටියට ඔක්කොම ගෙව්වට පස්සේ කවිඳුට කාරෙකේ අයිතියත් ආවා

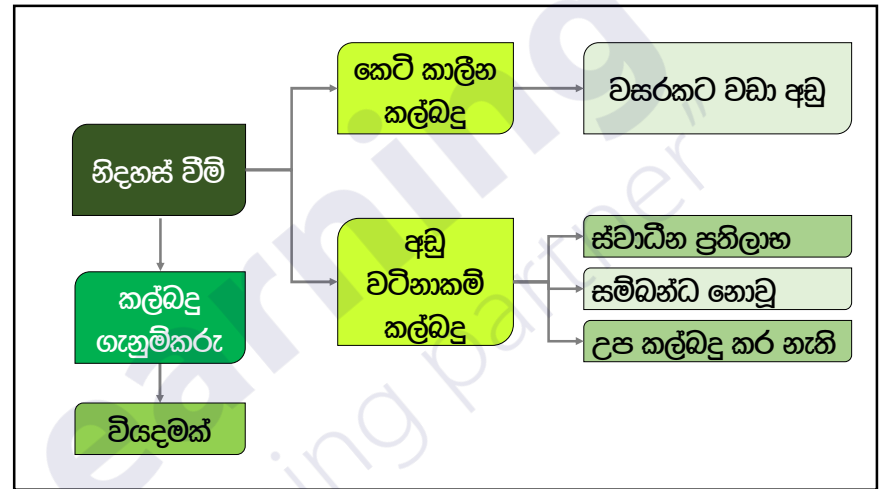
Sandeepa Jayasekera - JMC 149

කල්බදු ගිණුම්කරණය
පියවර 01
ගිවිසුමක් තුළ කල්බද්දක් ඇතුළත් වේ දැයි හඳුනාගැනීම

කල්බදු ගිණුම්කරණය
පියවර 02
හිදුහස්වීම් -
කල්බදු ගිණුම්කරණය නොකර සිටිය හැකි අවස්ථා

උප කල්බදු කරනවා කියන්නේ?

උප බදු දීමක් යනු වත්කමක බදුකරු විසින් තුන්වන පුද්ගලයාට බදු දීමක් වන අතර එහිදී බදුකරු මූලික ගිවිසගෙන ඇති කාලයට වඩා කෙටි කාලීනව වත්කම්වල සම්පූර්ණ හෝ කොටසක් තුන්වන පාර්ශවයකට ලබාදේ

ප්‍රශ්න 01

නාමල සමාගම 20X1/01/01 ජායා පිටපත් යන්ත්‍රයක් මාස 08 කාලයක් සඳහා කල්බදු පදනමක් යටතේ ලබා ගන්නා ලදී. සමස්ත කල්බදු වියදම රු.80,000 ක් වූ අතර ඒ ගිවිසුමට විලඹුණු දිනයේදීම ගෙවා හිම කරන ලදී. ගිණුම් වර්ෂය 20X1/03/31 අවසන් වන්නේ නම් ගිණුම් සටහන් දක්වන්න.

ප්‍රශ්න 02

ඩිලික් සමාගමේ කල්බදු ගිවිසුම් යටතේ පහත වත්කම් ලබාගෙන ඇත
ඒ අතුරින් අඩු වටිනාකම් කල්බදු හඳුනාගන්න.

වත්කම	අඩු වටිනාකම් කල්බදුද?
මෝටර් රථය	
කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල	
කාර්යාල පරිගණකය	
තවත් ආයතනයකට උපකල්බදු කර ඇති ඡායා පිටපත් මුද්‍රණ යන්ත්‍රය	
ජංගම දුරකථනය	

158

කල්බදු ගිණුම්කරණය

පියවර 03

කල්බදු ගැනුම්කරුගේ පොත් වල ගිණුම්
තැබීම

දිගුකාලීන ණයක් යටතේ වත්කමක්
අත්පත් කරගැනීමකට සමාන වේ

කල්බදු වගකීම

වත්කමේ
භාවිත අයිතිය

කල්බදු වගකීම යනු

කල්බදු ණයනිමියාට

ගෙවීමට බැඳී ඇති අගයේ

වර්තමාන වටිනාකම

ආයතන විධායක - 2018

161

මුදලේ කාල අගය තේරුම් ගමු

රු 100/-ක් අද ලැබෙනවාටද අවුරුද්දකට පසුව ලැබෙනවාටද ඔබ කැමති?

අද ලැබෙනවාට ඔබ කැමති!

හේතු

1. අද එය ලැබුණොත් ඔබට එය ආයෝජනය කර ආදායමක් උපයා ගත හැකිය
2. අද රු 100/- කින් ගත හැකි භාණ්ඩ හා සේවා එම මිලටම අවුරුද්දකට පසුව මිලදී ගත නොහැකිය
3. අද මුදල ලැබුණොත් එය නිශ්චිතය. අවුරුද්දකට පසුව මුදල ලැබීම අවිනිශ්චිතය

එසේ නම් යම් මුදලක් අනාගතයේ ලැබෙන්නේ නම් අහිමි වන ආයෝජන ආදායමට - **ආවස්ථික පිරිවැය**
මුර්ත අගය පහල යෑමට - **උද්ධමනය**
අවිනිශ්චිතතාවට

වන්දියක් ලෙස **පොළියක්** බලාපොරොත්තු වේ

අනාගත මුදල් ප්‍රවාහ තුල ඇතුළත් පොළිය ඉවත් කිරීම වට්ටම් කිරීම ලෙස හඳුන්වයි

$$\text{වට්ටම් සාධකය} = \frac{1}{1 + r^n}$$

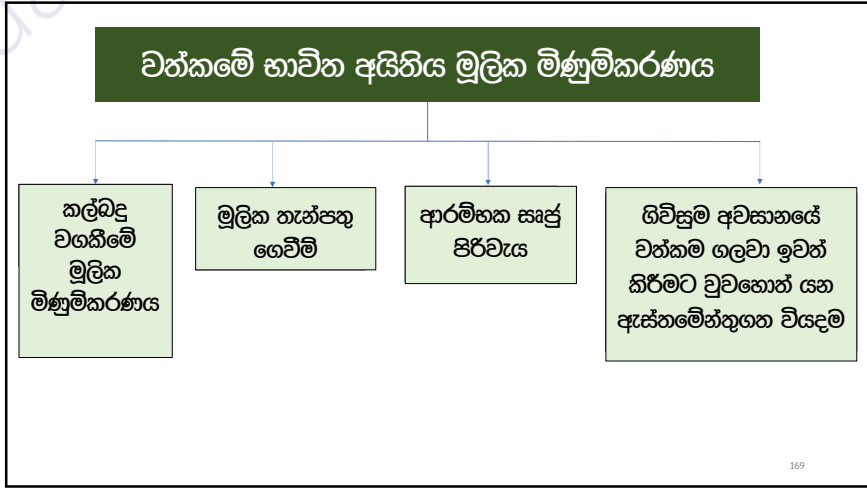
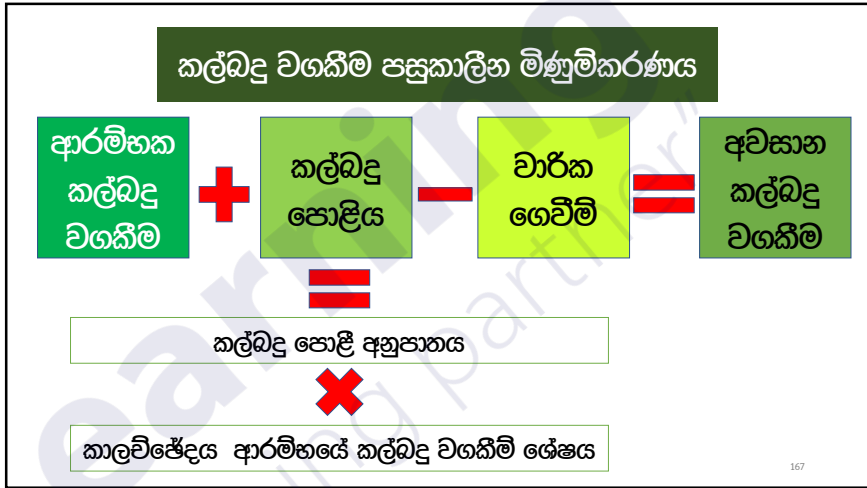
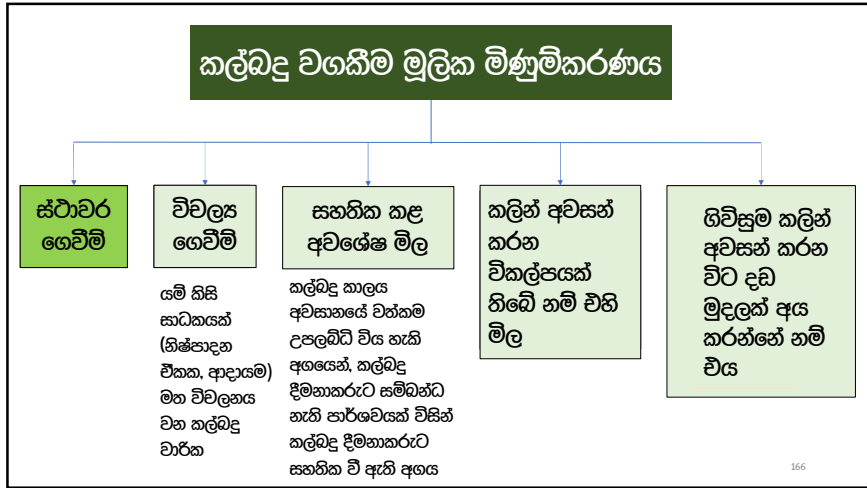
r = පොළී අනුපාතය

n = කාලය

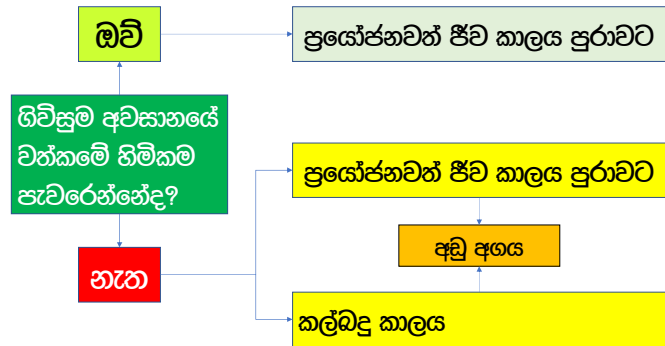
ප්‍රශ්න 03

පහත මුදල් ප්‍රවාහයන්ගේ වර්තමාන අගයන් ගණනය කරන්න (පොළී අනුපාතය 10% යැයි උපකල්පනය කරන්න)

වසර	අනාගත මුදල් ප්‍රවාහය	වට්ටම් සාධකය	වර්තමාන අගය	පොළිය
	A	B	C = A*B	D = A - C
0	100	1		
1	110	0.91		
2	121	0.83		
3	133	0.76		

වත්කමේ භාවිත අයිතිය ක්ෂය කිරීමට අදාළ හිතිය

වත්කම භාවිත අයිතිය පසුකාලීන මිණුම්කරණය

පිරිවැය ආකෘතිය		ප්‍රත්‍යාගණන ආකෘතිය	
පිරිවැය	XX	ප්‍රත්‍යාගණන අගය	XX
(-) සමුච්චිත ක්ෂය	(X)	(-) පසුකාලීන සමු. ක්ෂය	(X)
(-) සමුච්චිත හානිකරණ අලාභ	(X)	(-) පසුකාලීන සමු. හානිකරණ අලාභ	(X)
ඉද්දි පොත් අගය	XX	ඉද්දි පොත් අගය	XX

කල්බදු ගැණුම්කරුගේ පොත්වල ගිණුම් තැබීම

විස්තරය	ද්විත්ව සටහන
මූලික ගෙවීම	
වත්කම භාවිත අයිතිය ගිණුම	හර
මුදල් ගිණුම	බැර
කල්බදු වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් අගය	
වත්කම භාවිත අයිතිය ගිණුම	හර
කල්බදු වගකීම් ගිණුම	බැර

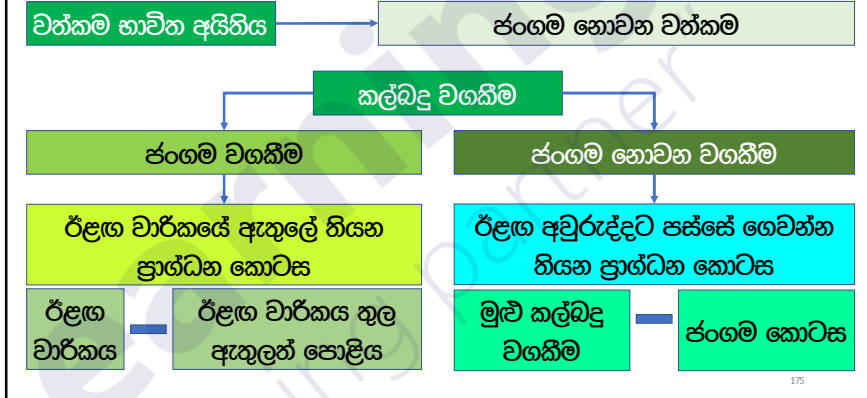
කල්බදු ගැණුම්කරුගේ පොත්වල ගිණුම් තැබීම

විස්තරය	ද්විත්ව සටහන
ආරම්භක ක්ෂය පිරිවැය ලෙස කරන ගෙවීම	
වත්කම භාවිත අයිතිය ගිණුම	හර
මුදල් ගිණුම	බැර
වාර්ෂික පොලී	
පොලී වියදම් ගිණුම	හර
කල්බදු වගකීම් ගිණුම	බැර

කල්බදු ගැණුම්කරුගේ පොත්වල ගිණුම් තැබීම

විස්තරය	ද්විත්ව සටහන
කල් බදු වාර්තා ගෙවීම	
කල්බදු වගකීම් ගිණුම	හර
මුදල් ගිණුම	බැර
වත්කමේ ක්ෂය වීම	
ක්ෂයවීම් ගිණුම	හර
සමුච්චිත ක්ෂය ගිණුම	බැර

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ ඉදිරිපත්කිරීම

ලාභලාභ ගිණුම තුළ ඉදිරිපත් කිරීම

ප්‍රශ්න 04

සීමා සහිත LB ලීසිං සමාගමෙන්, 20X7.04.01 දින කවිඳු කල්බදු ගිවිසුමක් යටතේ කාරයක් ලබා ගත්තේය. එම ගිවිසුමට අනුව,

කල්බදු කාලසීමාව - වසර 5 කි මූලික තැන්පතුව - රු.1,200,000

ඉතිරි මුදල වාර්ෂික වාර්තයක් රු.1,000,000 බැගින් වාර්තා 5 කින් ගෙවිය යුතුය. වාර්තා සෑම වර්ෂයකම අගදී ගෙවිය යුතුය. චලදායී ජීවිත කාලයද අවුරුදු 5 ක් වේ.

නොගෙවූ කල්බදු ගෙවීමෙහි වර්තමාන අගය රු.3,800,000 ක් විය.

පොළී අනුපාතය - 10%

පළමු වාර්තය තුළ ඇතුළත් පොළිය රු.380,000 ක් වන අතර, දෙවන වාර්තය තුළ ඇතුළත් පොළිය රු.318,000 ක් වේ. කල්බදු කාලය අවසානයේ වත්කමේ අයිතිය පැවරේ.

ඔබ විසින්,

20X8.03.31 දිනෙන් අවසන් වසරෙහි ගිණුම් සටහන් හා එදිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය සහ ලාභලාභ ගිණුමේ උද්ධෘතයක් පෙන්වන්න

ප්‍රශ්න 05

සීමිත ලක්ෂ්‍යවි සමාගම නිෂ්පාදන යන්ත්‍රයක් කල්බදු ගිවිසුමක් යටතේ සීමිත පිපල්ස් ලිසිං සමාගම හරහා 20X1.04.01 දින අත්පත් කරගත් අතර නොගෙවූ කල්බදු ගෙවීමෙහි වර්තමාන අගය රු.1000,000ක් විය. කල්බදු ගිවිසුමට අනුව 20X1.04.01 දින රු.100,000 ගෙවිය යුතුයි. ඉතිරිය වාර්තයක් රු.400,000 ක් බැගින් වූ වාර්ෂික වාර්ත 3 කින් ගෙවා නිම කළ යුතුයි. වාර්ත ගෙවීම සෑම වසරකම අග දින සිදුකළ යුතු අතර වාර්ත මත පොළීය ආරම්භක ණය අගය මත පදනම්ව වාර්ෂිකව 10% බැගින් විය.

20X1.04.01 දින යන්ත්‍රය ප්‍රවාහනය සහ සවි කිරීම සඳහා රු.100,000/-ක වියදමක් දරන ලදී. කල්බදු කාලය අවසානයේ වත්කමේ අයිතිය පැවරෙන්නේ නැත.

යන්ත්‍රයේ ඵලදායී ජීවිත කාලය වර්ෂ 4 කි.

ඔබ විසින්,

සීමිත ලක්ෂ්‍යවි සමාගමේ 20X1/20X2 වර්ෂයට අදාළ ගිණුම් සටහන් හා 20X2.03.31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ සහ ලාභාලාභ ගිණුමේ උද්ධෘතයක් පෙන්නවන්න.

ප්‍රශ්න 06

සීමාසහිත කේසර සමාගම විසින් සම්පත් ලිසිං වෙතින් කල්බදු පදනමක් යටතේ යන්ත්‍රයක් ලබාගන්නා ලදී. 20X1.04.01 දින මූලික ගෙවීමක් ලෙස රු 200,000/-ක් ගෙවන ලදී. ඉතිරිය රු 400,000/- බැගින් වන වාර්ත 03 කින් ගෙවීමට එකඟ විය. පොළී අනුපාතය 10%කි.

වට්ටම් සාධක පහත පරිදි වේ

01 වසර 0.91

02 වසර 0.83

03 වසර 0.76

යන්ත්‍රයේ ඵලදායී ජීව කාලය අවුරුදු 2ක් වේ. ගිවිසුම අවසානයේ යන්ත්‍රයේ අයිතිය මාරු නොවේ. සමාගම විසින් යන්ත්‍රය සඳහා පුනසාගණන ආකෘතිය භාවිතා කරයි. 20X2.03.31 දිනට යන්ත්‍රය පුනසාගණන කරන ලද අතර පුනසාගණන වටිනාකම රු.800,000/-ක් විය.

ඔබ විසින් ඉහත ගනුදෙනුව 20X2/03/31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශය තුළ සහ 20X1/X2 වර්ෂයේ ලාභාලාභ ගිණුම තුළ නිරූපණය කළ යුතු ආකාරය දක්වන්න

නිදර්ශනය 1

සුපුන් සමාගම 2017.04.01 දින යන්ත්‍රයක් කල්බදු ක්‍රමයට අත්පත්කරගන්නා ලදී. ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත තොරතුරු සපයා ඇත.

- ❑ 2017.04.01 දින සිදුකළ මූලික ගෙවීම - රු 200,000
- ❑ 2018.03.31 දිනෙන් ආරම්භකර ගෙවිය යුතු වාර්ෂික වාරිකයක වටිනාකම - රු 80,000
- ❑ කල්බදු කාලය - වර්ෂ 4
- ❑ 2017.04.01 දින කල්බදු ගැනුම්කරු දරා ඇති මූලික සෘජු පිරිවැය රු 10,000
- ❑ කල්බදුදේ ගමන පොළී අනුපාතය - 10%
- ❑ ගමන පොළී අනුපාතය 10% යටතේ වාර්ෂික වට්ටම සාධක

වර්ෂය	1	2	3	4
වට්ටම් සාධකය	0.909	0.826	0.751	0.683

කල්බදු කාලය අවසානයේ වත්කම ගැනුම්කරුට මාරු වේ. මෙම යන්ත්‍රයේ සුන්බුන් අගය රු 60 000 ක් ලෙසත් එළදිගී ජීව කාලය වසර 5 ක් ලෙසත් ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

අවශ්‍ය වන්නේ 1. කල්බදු වගකීමේ මූලික වටිනාකම ගණනය කිරීම

2. භාවිත අයිතිය සහිත වත්කම ගනුදාගත යුතු වටිනාකම

හෙළිදරව් කිරීම්

ක්‍රමක්ෂය

පොළීය

කල්බදු ගෙවීම්

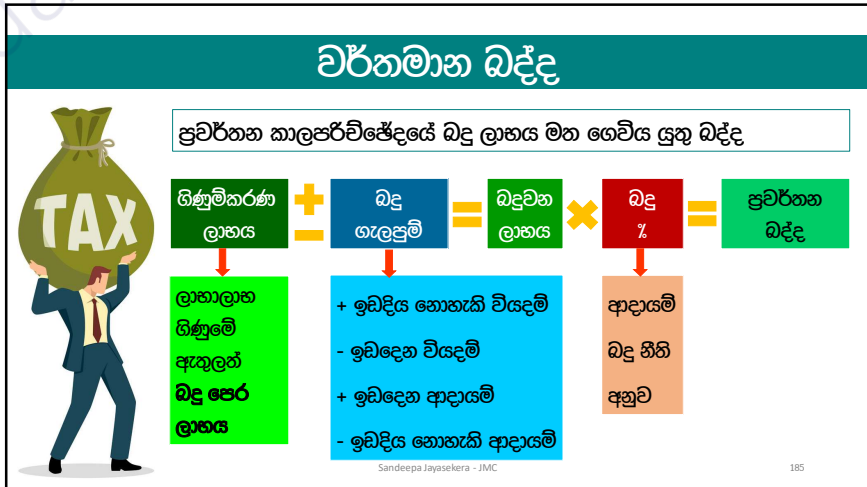
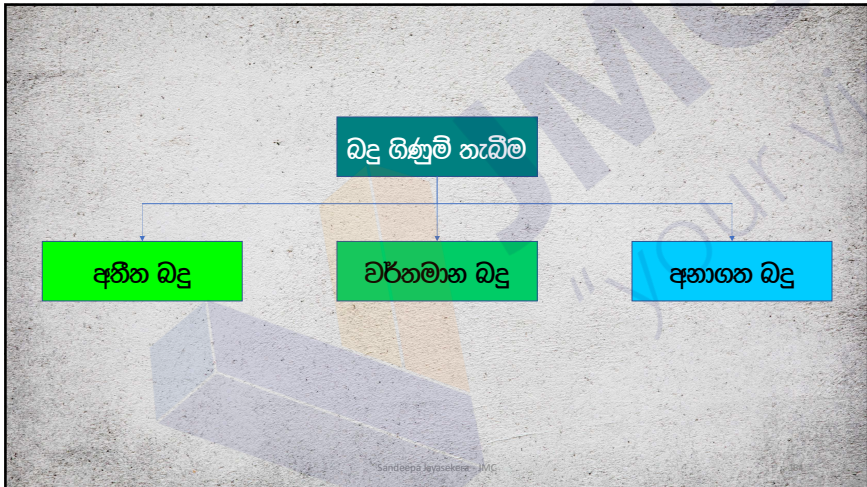
වත්කම භාවිත අයිතියේ ධාරණ අගය

වත්කම භාවිත අයිතියට එකතු කිරීම්

LKAS 12 - ආදායම් බදු

LKAS 12 – Income Taxes

Sandeepa Jayasekera - JMC 182

ප්‍රශ්න 01

ශාලිත සමාගමේ 20X1 මාර්තු 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා ලාභාලාභ ගිණුම පහත පරිදි වේ.

විකුණුම්	100,000
විකුණුම් පිරිවැය	(600,000)
දළ ලාභය	400,000
වෙනත් වියදම්	(150,000)
බදු පෙර ලාභය	250,000

ප්‍රශ්න 01

වියදම් තුළ ඇතුළත් ගිණුම්කරණ ක්‍ෂය රු. 50,000 කි. එම වත්කම් සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනාව රු. 60,000 කි. අඩුකළ නොහැකි සංග්‍රහ වියදම් රු. 30,000 කි. සේවක පාරිභෝගික වියදම රු. 40,000 කි. එය අඩු කිරීමට ඉඩ නොදේ. සත්‍ය වශයෙන් ගෙවූ සේවක පාරිභෝගික රු. 25,000 කි. එය අඩු කිරීමට ඉඩ දේ.

- බදු අනුපාතය 28% ක් නම්,
- 1.1 බදුවන ලාභය ගණනය කරන්න.
 - 1.2 බදු වියදම ගණනය කරන්න.
 - 1.3 බදු සඳහා වන ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.

අතීත බද්ද

පෙර වර්ෂයේ ආදායම් බදු උණ/අධි වෙන්කිරීම

ඇස්තමේන්තු වෙනසක් නිසා ප්‍රවර්තන වර්ෂයට ගැලපිය යුතුය

ප්‍රශ්න 02

සුනන්ද සමාගම 20X0 වර්ෂය සඳහා රු. 100,000 ක බදු වියදමක් හඳුනාගන්නා ලදී. එහෙත් සත්‍ය බදු ගෙවීම රු. 120,000 ක් විය. 20X1 වර්ෂයේ බදු වෙන් කිරීම රු. 75,000 ක් වේ

- 2.1 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන් කිරීම කොපමණ ද?
- 2.2 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන් කිරීමට අදාළ ද්විත්ව සටහන දක්වන්න
- 2.3 20X1 ප්‍රවර්තන බද්දේ වෙන්කිරීමට අදාළ ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.
- 2.4 20X1 වර්ෂයේ මුළු බදු වියදම කොපමණද?

ප්‍රශ්න 03

සමීර සමාගම 20X0 වර්ෂය සඳහා බදු වෙන්කිරීම රු. 30,000 ක් විය.
20X0 වර්ෂය සඳහා සත්‍ය බදු ගෙවීම රු. 20,000 ක් විය. 20X1 වර්ෂයේ
බදු සඳහා වෙන්කිරීම රු. 40,000 ක් විය

- 3.1 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන්කිරීම ගණනය කරන්න
- 3.2 පෙර වර්ෂයේ උණ/අධි බදු වෙන් කිරීමට අදාළ ද්විත්ව සටහන දක්වන්න
- 3.3 ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ බද්ද සඳහා ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.
- 3.4 වර්ෂයේ මුළු බදු වියදම කොපමණ වේද?

